

نقل گوڤتن ماله

زاكان خلاقيت سر

بينويشته-كس: نۆشين شعباني

گيلكي واگردان: نيام رهبر

هؤنر ۋ مييان رشته-بي درسانا اهميت دان تانه ايتا پيلدانه كار پيش-گب به كي بتانيم ايتا خلاق نتاج بداريم. ايتا كاراني كي تانه خايلى راحت، پئر ۋ ماران يا معلمان، آموزشي جايگانان دورون ايجرا بؤكؤنيد نقل گوڤتنه كي تانه ايتا خلاق فعاليتيم به.

كارشناسان اعتقاد داريدي كي «زاي پئن شيش سالگي دورون، نقلانا ديل دؤده كي اون پسي دنه نوا نقلان ۋ افسانه-ان ۋ داستانا اون جا جيگفتن».

روانشناسان هرچور كي بتانيد، داستان خاندن ۋ نقل گوڤتن مرا، زاكانا بال زنيدي، بعضي-يان زاكان احساسان ايشناختن ره، چؤنكي تانيد اون كرد كار ۋ روان مؤشكيلانا درمان بؤكؤنيد. بعضي-يانم ان واسي كي آموزشي موادا مدرسه دورون بؤرترا كؤنيد ۋ درس، زاك ديلا ويشتري بيگيره ۋ بعضي-يانم زاكان خلاقيت واج اوردن واسي.

اولي جرگه ره نقل گوڤتن ايتا وسيله-به كي اون مرا تانيد زاكان تجروبه-ان ۋ احساسني حالتانا درك بؤكؤنيد؛ من روانشناس، نقاشي كشن ۋ داستان گوڤتن ۋ نقل خاني دورون، زاك كؤمك كؤنه. زاك نقل گوڤتن پسي، روانشناس هؤ نقلانا

عيلم ۋ دانش ۋ اجتماعي تغييران سورعت، يا روز به روز ايطلاعات زيبادا بؤستن ۋ تازه تكنولوژي-يان امون، باعيت بؤبؤسته كي پيشرفته جامعه-ان آموزش پرورش، ويشتري. خلاقيتا دريند بيبيد ۋ خلاق آدمان امؤختن ره حق ساي بؤكؤنيد.

ا روزان خلاقيتا امؤجائنن، ويشتري مدرسه-ان دورون بؤخوصوص دبستان ۋ پيش دبستان، ايتا موهيم آموزشي مواد به حيساب ايه. ا داب دورون، امؤختن-كسانا امؤجيدي كي ذهن كؤنه دابان ۋ كؤنه قاليبان ۋ او فيكراني كي اشان ذهن دورون جا بيگيفته جا، دورا بد ۋ تازه دابانا دريند بيدا.

اسا دانشمندان، حنتا او جواناني كي امؤختن ايستعدادا داريدي رئم، كي ماملن خرجم زيباد داره، «دنه ضريب هؤشي-يا والنگا داد ۋ اوشاني كي ويشتري خلاقيت داريدي-يا درينديدي».

اوشان اعتقاد داريدي كي خلاقيت ره واسي ايسري توانايي-يان، هوش مانستن داشتن. ايتا خورم جايگا امادا كؤنيد، پئر ۋ ماران ۋ معلمان، خلاقيت ۋ خلاق زاكان خوصوصيتان ارزشا اوشانا بيگيد ۋ خلاقيت واج اوردن ارزشا اوشانا بامؤجيد.

ای. پال تۆرنس کی خلأقییت زیمینه دۆرۆن ایئا پیلدانه محقق ایسه، ایشتاؤ دیهه کی نقل گۆفتن ۛ پسی، زاگان ۛ جا بخایید اصل ۛ مطلباً ایئا تاتایی، ایئا شئر یا شوعار، ایئا تم یا ایئا ذهني علامت ۛ جا خؤلأصه بۆكۆند.

ایئا رای ۛ دیگه آن ۛ کی زاگاناً فیت بدیم کی نقل ۛ مۆشکیل ۛ ره ایئا خۆرم رای ۛ حل بییایید. ایئا رای ۛ دیگر کی تۆرنس ایستفاده بۆكۆده داره آن ۛ نام ایسه «جادیی تۆر». زاگاناً مۆشمايی تکسا-بۆسته تۆر فادیم ۛ اوشان ۛ جا خاییم کی خۆشأنا هر کس یا هر چي کی اشان ۛ دیل خایه جا جزید ۛ اؤن ۛ نقشا بازي بۆكۆند.

بازۆن، همه-دانه، اؤ نقشانی کی هۆنرییسه-آن جادیی تۆر ۛ ره دۇجین بۆكۆده دارید ۛ مرأ، ایئا داستان چاكۆنید^{۱۵}.

ماری آن پائولین (۱۹۹۵) «جغلان ۛ ادبییات ۛ خلأق ۛ کاربوردان ۛ» کیتاب ۛ دۆرۆن چن-جۆر بازي، اؤگۆشتان ۛ مرأ بازي، ایفر دیگر ۛ نقشا بازي كۆدن، لال بازي ۛ اشان ۛ مانستنا مۆعرفی كۆنه کی ایئا بار ۛ امۆختن-چیزان اشان ۛ دۆرۆن دره.

اؤن خۆ خلأقانه نیویشتن ۛ اولی تجرۆبه دۆرۆن، پیشنهاده كۆنه کی زاگان ۛ جا بخایید هرتا، ایئا را دۇجین بۆكۆنه کی اؤن ۛ مرأ بشه ایئا خیالی سامان ۛ دۆرۆن. بزین، تصمیم بیگیره کی ا جادیی سامان ۛ دۆرۆن، خایه چي شخصییتی بداره. ا داستان ۛ چاكۆدن ۛ مرحله-آن اتویید:

- 1 - داستان ۛ شخصییتانأ خلق كۆدن
- 2 - کارانی کی شخصییتان وأ بۆكۆنید
- 3 - جانانی کی شخصییتان خایید بیشید
- 4 - ایتفاقان اكه دكه . . .

تۆمام ۛ ا مرحله-آن ۛ ماجرانان جادیی سامان ۛ دۆرۆن ایتفاق دكه ۛ وختی کی زاگان. ایواردنم وأگردیدی واقعی دۆنیاً دۆرۆن، اؤ بامۆخته-چیزانی کی ا تجرۆبه ۛ شناخت ۛ مرأ بدس باوردیدی جا، تانیدی ایئا کامیل ۛ داستان چاكۆنید^{۱۶}.

ایئا دنه را کی تانه خلأقییتا وأج باوره، داستانانی ایسه کی نیصف ۛ کاره-یه ۛ اشان ۛ آخرم مالۆم نی-یه چي به.

تۆرنس تاکید كۆنه کی ایئا رایي کی مسئله-انا خلأقانه حل كۆنه، آن ۛ کی کیتابان ۛ داستانانی جا ایستفاده بۆكۆنید کی اؤن ۛ آخر مالۆم نی-یه چي به. اؤن گه:

«من . . . ایئا نقل زاگان ۛ ره گم، بزین اوشان ۛ جا خایم اؤ چیزانی کی اوشان دۆس داشتید بدانستی-بیید امما نقل ۛ دۆرۆن دینه بۆ سر فیکر بۆكۆنید. بازۆن اوشاناً فیت دهم

خۆشان ۛ وأورسئن چي-یانأ مرأ بیگید^{۱۷}. ایئا دنه را آن ۛ کی اوشان ۛ جا بخاییم چنتا چیز ۛ دۆچکائنن ۛ مرأ، ایئا داستان چاكۆنید.

ایئا دنه رایم آن ۛ کی زاگاناً فیت بدیم داستان ۛ جا نقاشی بکشد. تۆرنس، تمرینانی کی اؤن ۛ ایسم ایسه «اسأ خییال بۆكۆنید» دۆرۆن ایئا خۆشگیل ۛ چۆم-دكه زاگاناً نیشان دیهه ۛ اوشان ۛ جا خایه کی خییال بۆكۆند اؤ دۆرۆن ایساده. بزین ا تجرۆبه جا ایستفاده بۆكۆند داستان نیویشتن ۛ ره. بازۆن اوشان ۛ جا خایه اؤ ایتفاقانی کی دكفته جا ایئا خۆشگیل ۛ نقاشی بکشد، یا ایئا گنشه زوان ۛ جا ایئا نقل گه، بزین اوشان ۛ جا خایه اؤ گنشه زیویش ۛ اؤ قسمت کی ویشتن اوشان ۛ دیلا بیگیفته جا ایئا نقاشی بکشد.

هاتۆ. تانیم زاگان ۛ جا بخاییم کی خۆشان ۛ تجرۆبه-آن ۛ و ایتفاقانی کی هر رۆز اوشان ۛ ره دكه جا نقل بیگید بزین هر کس. نقل ۛ ایئا پلکا بکشه. مۆرپی تانه زاگان ۛ بکشگانأ به هم دۆچکانه.

ا کار باعیث به «زای خۆ مرأ بگه کی منم تانم نقل بگم ۛ هأیایه کی خۆ دنهأ بره تخیؤل ۛ فیکر كۆدن ۛ خلأقییت ۛ نقل چاكۆدن ۛ ور^{۱۸}».

ویشتن ۛ هۆنری مۆرپی-یان ۛ صاحب نظران پیشنهاده كۆنیدی کی نقاشی، نقل ۛ مرأ همرا به. . جان لینکستر گه:

«من آن ۛ واسی کی كۆجدانه، جوان یا پیلدانه دانش-آموزاناً فیت بدنم خلأق ۛ هونری کاران ۛ ور. نقلان ۛ جا ایستفاده بۆكۆدم.» نقل گۆفتن ایجۆر سرگمچ-گیری-یه. امما داستان ۛ داب، هۆ مۆقه، اؤنچي کی بۆگۆفته-به مرأ، هیجانی-تره. . . آن ۛ داب اتۆبه:

- 1 - تا وختی کی نقل کرا بۆگۆفته به اؤنا بکشید
- 2 - ایئا یا چنتا وسیله یا مواد ۛ مرأ بکشید
- 3 - تا نقل تۆمانا به، شیمی کشتنا درازه بدید^{۱۹}.

اؤن، نقاشی-یي کی داستان ۛ سر بکشه به-یا ایجۆر تجرۆبی نقاشی دنه. اؤن ۛ نظر، تجرۆبی نقاشی كۆدن، ایبتکاری علامتانی ایسه کی کاغذ ۛ سر ایه ۛ خلأق فیکر كۆدنأ زاگاناً امۆجه.

ایئا معلمانی کی هۆنر ۛ دۆرۆن پۆر سابقه داره، ایشتاؤ دیهه کی معلم وأ یک ساعت خۆ وختا بنه کیتاب ۛ نقلی کی زاگان دۆس داریدی-یا بخانه ۛ نقل ۛ خاندن ۛ پسی زاگان ۛ جا بخایه اؤ قسمتی کی ویشتن دۆس داریدی-یا بکشد^{۲۰}.

- 1 - روان شناسی تربیتی، محمد پارسا، رودکی، چاپ دوم، ۱۳۷۱، ص ۵۹.
- 2 - پرورش استعداد همگانی خلاقیت، الکس اسبوران، حسن قاسم‌زاده، نیلوفر، چاپ سوم، ۱۳۷۵، ص ۴۴.
- 3 - تعلیم و تربیت و مراحل آن، غلامحسین شکوهی، آستان قدس رضوی، چاپ اول، ۱۳۶۳، ص ۱۴۹.
- 4 - W n n i c o l t
- 5 - S q i g g l e - d r a w i n g - g a m e
- 6 - A l i c e E b e r h a r t
- 7 - What children can tell us, James Garbarino, frances m stott and faculty of the Erikson institue-Jossey Boss publisher-sanfransisco 1992
- 8 - Kieran Egan-Teaching as story telling-canada Althouse press, 1994
- 9 - در جست‌وجوی استعدادها و مهارت‌های خلاقیت، ای پال تورنس، حسن قاسم‌زاده، دنیای نو، چاپ دهم، ۱۳۷۵، ص ۸۰.
- 10 - قصه‌گویی و نمایش خلاق، دیویی چیمرز، ثریا قزل‌ایاغ، نشر دانشگاهی، چاپ دوم، ۱۳۷۳، ص ۱۵.
- 11 - تفکر منطقی، فیلیپ ژاسمیت، گوردون هولینش، سمت، چاپ دوم، ۱۳۷۲، ص ۴۷.
- 12 - آموختن برای فردا، الوین تافلر، بابک پاکزاد، بهنامی، چاپ اول، ۱۳۷۷، ص ۱۳۵.
- 13 - پرورش استعداد همگانی خلاقیت، الکس اسبوران، حسن قاسم‌زاده، نیلوفر، چاپ سوم، ۱۳۷۵، ص ۴۳.
- 14 - آموزش رفتار خلاق و استعدادهای درخشان، دوریس می‌کراس، مجتبی جوادیان، آستان قدس، ۱۳۶۹، ص ۱۳۵.
- 15 - در جست‌وجوی استعدادها و مهارت‌های خلاقیت، تورنس، حسن قاسم‌زاده، ص ۱۲۸.
- 16 - Creative uses of childrens Literature, Mary Ann Paulin, shoe string press, 1985
- 17 - پرورش خلاقیت در کودکان، علی خانزاده، مجله پوبه، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، شماره ۵، ۱۳۵۵.
- 18 - چگونه می‌توان خلاقیت را در کودکان پرورش داد؟، توران میرهادی، فصلنامه شکوفه، دوره اول، شماره ۱۱، ۱۳۷۳.
- 19 - هنر در مدرسه، جان لینکستر، سعیدعباس‌زاده، مدرسه، چاپ اول، ۱۳۷۳، ص ۷۵.
- 20 - نوشته‌ها و نقاشی‌های کودکان، کاوه داداش‌زاده، گوتنبرگ، چاپ اول، ۱۳۷۳، ص ۷۳.
- 21 - چگونه بچه‌هایمان را به مطالعه تشویق کنیم؟، نانسی لاریک، محسن محتاج، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، ۱۳۶۸، ص ۴۱.

اینا رأی ~ دیگه، زاکان ~ گبان ~ جا خاندنی مواد چاکودنه. اتویی کی موری نقلانی کی زای گه-یا حق جومله-آن ~ مرأ، هو مؤقه. اینا کاغذ ~ سر بینویسه و اوقن ~ ره بخانه. ا را دورقن پیشنهاده به کی وهالید زاکان آزات بد و بیدون ~ ترس، گب بزند؛ چؤنکی ا کاران خلاقیت ~ جؤلویا گیره^{۱۱}.

تؤمام ~ رائانی کی بؤگؤفته بؤبؤسته-یا خایلی راحت مدرسه یا خانه دورقن شا انجام دان. مؤهیم-ترین مؤضو آن ~ کی ا کاران ~ انجام دان ~ مؤقه، نوکونه ایوار زاکان ~ جا اینتقاده بؤکونید یا اوشان ~ گباناً بیجیر بؤجور بؤکونید و اوشاناً وادارید کی رقابت بؤکونید.

هاتؤ. زاکان وختی کی کرا خلأق ~ حق ~ ساین کؤنیدی، مادی جأیزه نخاییدی.

هان وسته کی اوشان ~ تازره و ایتکاری ایده-اناً بال بزید و شیمی حواس بمانه کی نقلان، اوشان ~ سلامال به.